

สรุปบทเรียน ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (LDD e-Training)

หลักสูตร เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA/ PMQA ๔.๐)

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) เป็นกรอบการบริหารจัดการองค์การ ที่ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์การด้วยตนเองที่ครอบคลุม ภาพรวมในทุกมิติ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่า มาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง ๗ หมวด คือ

(๑) การนำองค์การ

เป็นการประเมินการดำเนินการของผู้บริหารในเรื่องวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ค่านิยม ความคาดหวังในผลการดำเนินการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ในส่วนราชการ การกำกับดูแลตนเองที่ดี และดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

(๒) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

เป็นการประเมินวิธีการกำหนดและ ถ่ายทอดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติราชการ เพื่อนำไปปฏิบัติและวัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินการ

(๓) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เป็นการประเมินการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การสร้างความสัมพันธ์ และการกำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ

(๔) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

เป็นการประเมินการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศ และการจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์การ

(๕) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล

เป็นการประเมินระบบงาน ระบบการเรียนรู้ การสร้างความผูกพันและแรงจูงใจของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ตามทิศทางองค์การ

(๖) การจัดการกระบวนการ

เป็นการประเมินการจัดการกระบวนการ การให้บริการ และกระบวนการอื่นที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกระบวนการสนับสนุน เพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์การ

(๗) ผลลัพธ์การดำเนินการ

เป็นการประเมินผลการดำเนินการและแนวโน้มของส่วนราชการในมิติด้านประสิทธิผล มิติด้านคุณภาพการให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านการพัฒนาองค์การ

PMQA เป็นเครื่องมือการพัฒนาองค์การตามยุทธศาสตร์หลักในการยกระดับคุณภาพระบบราชการไทยให้มีศักยภาพและขีดความสามารถเทียบเท่าระดับสากล การนำเครื่องมือนี้ไปดำเนินการส่วนราชการจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย

ส่วนราชการควรมีผลลัพธ์การดำเนินงานที่แสดงถึงการพัฒนาสู่การเป็นราชการ ๔.๐ ใน ๖ มิติ ประกอบด้วย

๑. การบรรลุผลลัพธ์ของตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ
๒. การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผู้รับบริการ และประชาชน
๓. การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านบุคลากร
๔. การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านการเป็นต้นแบบ
๕. การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม
๖. การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพการจัดการกระบวนการ

การวางแผนพัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ ๔.๐ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนการนำเครื่องมือประเมินสถานะการเป็นระบบ ราชการ ๔.๐ (PMQA ๔.๐) ไปใช้ในการยกระดับการบริหารจัดการองค์การไปสู่ระบบราชการ ๔.๐ เพื่อให้ หน่วยงานภาครัฐสามารถนำเครื่องมือไปวิเคราะห์องค์การด้วยตนเองเพื่อหาโอกาสในการปรับปรุงองค์การ และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ นำไปสู่การยกระดับองค์การให้ เป็นระบบราชการ ๔.๐ โดยอาศัยหลักการ ๕ ขั้นตอนดังนี้

๑) ประเมินตนเอง (Self Assess) ส่วนราชการริเริ่มการประเมินตนเองด้วยการรวบรวมข้อมูล การ ดำเนินการและตัววัดต่างๆ ที่มีว่าตอบข้อกำหนดต่างๆ ได้หรือไม่ มีการรวบรวมข้อมูลและการติดตาม ประเมินผลเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างไร มีคู่มือและเอกสารในการถ่ายทอดการดำเนินการที่เป็นระบบ โดยใช้ แนวทางในการประเมินตามคู่มือเล่มนี้

๒) ชี้บ่งจุดที่ต้องปรับปรุง (Identify Gap) หลังการประเมินตนเอง ให้ทบทวนว่าผลการประเมินที่ได้ ตรงกับระดับพัฒนาการหรือไม่ หัวข้อที่ยังไม่ได้ดำเนินการมีความเป็นไปได้เพียงใด ส่วนใดที่ขาดหายไป และมีข้อมูลที่ต้องรวบรวมและดำเนินการอีกมากน้อยเพียงใด

๓) กำหนดเรื่องสำคัญที่ต้องลงมือทำ (Set Priorities for Improvement) ในการวางแผนการปรับปรุงอาจมีบางเรื่องที่สำคัญและต้องลงมือดำเนินการก่อน หรือเป็นเรื่องต่อเนื่องจากการดำเนินการ ที่จะ นำไปสู่ผลลัพธ์ของเรื่องอื่น เช่น การรวบรวมผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนากลุ่มเครือข่ายธุรกิจใหม่ด้านอี คอม เมอร์ส (ตัววัดผลของนวัตกรรมการมุ่งเน้นผู้รับบริการ) ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการวัดผลกระทบต่อ การสร้างรายได้และตลาด (ตัววัดด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ) เป็นต้น บางเรื่องอาจต้องค้นหาเครื่องมือหรือ ศึกษา แนวทางจากตัวอย่างที่เป็นเลิศ (Best Practices) ที่มีส่วนราชการหรือภาคเอกชนดำเนินการสำเร็จ มาแล้วSelf-Assess (Data collection) Identify Gaps Set Priorities for Improvement Implement Solutions and Close Gaps Measure Results and Impacts ๑ | ๙๕

๔) นำไปปฏิบัติ (Implement Solutions) กำหนดผู้รับผิดชอบและแผนงานในการปรับปรุง การติดตาม ประเมินผล และตัววัดผลที่เกี่ยวข้อง ๕) วัดผลการปรับปรุง (Measure Results and Impacts) ประเมินผล การปรับปรุงว่าสำเร็จตาม ตัวชี้วัดและแผนปรับปรุง และเกิดประสิทธิผลในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด ก่อนเริ่มต้นวงจรใหม่อีกครั้ง

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาหน่วยงานภาครัฐสู่ระบบราชการ ๔.๐ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดให้มี
กลไกส่งเสริมการพัฒนาหน่วยงานภาครัฐสู่ระบบราชการ ๔.๐ ดังนี้

๑) ประเมินตนเอง (self-assessment): เมื่อหน่วยงานภาครัฐได้ประเมินสถานะการเป็นระบบ
ราชการ ๔.๐ ด้วยตนเองและมีผลการประเมินตั้งแต่ ๓๕๐ คะแนนขึ้นไป สามารถยื่นความจำนงขอรับการ
ตรวจ รับรอง ณ พื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อตรวจรับรองสถานะการเป็นระบบราชการ ๔.๐

๒) ตรวจสอบผลการประเมินเบื้องต้น (screen): สำนักงาน ก.พ.ร. จะตรวจสอบผลการประเมิน
ตนเองของหน่วยงานในเบื้องต้นเพื่อยืนยันผลคะแนน

๓) ตรวจรับรอง ณ พื้นที่ปฏิบัติงาน (site visit): หน่วยงานที่ได้รับการยืนยันผลคะแนน
ตั้งแต่ ๓๕๐ คะแนนขึ้นไป สำนักงาน ก.พ.ร. จะจัดให้มีผู้ตรวจรับรองฯ ไปตรวจ ณ พื้นที่ปฏิบัติงาน โดยมี
เกณฑ์ พิจารณาคะแนนจากการตรวจรับรองฯ ในพื้นที่ดังนี้

๓๐๐-๓๙๙ คะแนน จะได้รับประกาศเกียรติคุณรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
ระดับพื้นฐาน ฉบับที่ ๒ และประกาศเกียรติคุณรับรองสถานะการเป็นระบบราชการ ๔.๐ ระดับพื้นฐาน
(basic)

๔๐๐-๔๙๙ คะแนน จะได้รับรางวัลรางวัลเลิศรัฐ สาขาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ระดับ
ดีเด่น และจะได้รับประกาศเกียรติคุณรับรองสถานะการเป็นระบบราชการ ๔.๐ ระดับก้าวหน้า (Advance)

๕๐๐ คะแนน จะได้รับรางวัลรางวัลเลิศรัฐ สาขาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับ ดีเด่น และ
จะได้รับประกาศเกียรติคุณรับรองสถานะการเป็นระบบราชการ ๔.๐ ระดับ พัฒนาจนเกิดผล (Significance)
นอกจากนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้เรื่อง “เทคนิคการพัฒนาองค์กรสู่ระบบ ราชการ
๔.๐” เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐได้เรียนรู้เครื่องมือและเทคนิคต่างๆ เพื่อพัฒนาองค์กรและพัฒนาความสามารถ
สู่การเป็นระบบราชการ ๔.๐

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า ส่วนราชการไทยได้เข้าสู่ระบบการพัฒนาเพื่อการเป็นองค์กรที่มี ธรรมภิบาล
ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังได้นำมาเป็นตัวอย่างในฐานะเป็นตัวแทนของส่วนราชการในกำกับ
ของฝ่ายบริหาร

นายณัฐวุฒิ จุลสงค์

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สพข.๑๑

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายณัฐวุฒิ จุลสงค์

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร “เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ”

รุ่นที่ 1/2567 : ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567

(นายปราโมทย์ ยาใจ)

อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

